

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2651/2024
17.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Ђурица и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Пантовић, адвокат у ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву и ЈП Србијашуме СПО Београд, чији је пуномоћник Милоје Цветић, адвокат у ..., ради утврђења права својине на непокретности, одлучујући о ревизији туженог ЈП Србијашуме Београд, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3042/23 од 08.11.2023. године, у седници већа одржаној 17.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог ЈП Србијашуме Београд, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3042/23 од 08.11.2023. године.

УСВАЈА СЕ ревизија, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3042/23 од 08.11.2023. године и пресуда Основног суда у Новом Пазару 19П 720/22 од 15.05.2023. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Новом Пазару је донео пресуду 19П 720/22 дана 15.05.2023. године, којом је усвојио тужбени захтев тужиоца и утврдио према туженима да је тужилац по основу одржаја власник непокретности одређених у изреци пресуде, све уписане у листу непокретности број ... КО ..., обавезао тужене да тужиоцу ово право признају и да трпе промену власничког стања код Службе за катастар непокретности у Новом Пазару, те обавезао тужене да тужиоцу солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 117.800,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж 3042/23 дана 08.11.2023. године, којом је одбио као неосноване жалбе тужених и потврдио пресуду Основног суда у Новом Пазару 19П 720/22 од 15.05.2023. године.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени ЈП Србијашуме Београд изјавио је ревизију позивом на одредбе члана 404. став 1. Закона о

парничном поступку, ради разматрања правних питања од општег интереса, правних питања у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе и новог тумачења права, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... 10/2023) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према одредби става 2. тог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

Врховни суд је испитао разлоге посебне ревизије туженог и одлучио да дозволи одлучивање о ревизији, ради уједначавања судске праксе.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку и закључио да је ревизија основана.

Према чињеничном стању које је утврђено од стране првостепеног суда, у листу непокретности број ... КО ..., код Службе за катастар непокретности Нови Пазар, уписане су парцеле на које се односи тужбени захтев, у укупној површини од 4.24.33 ha, као државна својина Републике Србије са правом коришћења туженог ЈП Србијашуме Београд. На парцелама број ... и број ... налазе се објекти, уписани као породична стамбена зграда и помоћне зграде у потесу „... – ...“. Већина осталих парцела (... , ... , ... , ... , ... , ... и ...) су уписани воћнаци, њиве, ливаде и пашњаци у потесу „... – ...“. Наведене парцеле представљају комплекс земљишта које се налази у оквиру преосталог комплекса земљишта које је наследио тужилац, решењем Општинског суда у Новом Пазару О 476/06 од 10.11.2006. године, од свог сада покојног оца ББ, бившег из села ... 17.11.1989. године, а ради се о непокретностима уписаним у листу непокретности број ... КО ..., укупне површине 18.32.45 ha и непокретностима уписаним у листу непокретности број ... КО ... у уделу од 1/2, чија је укупна површина 79,89 ари, без навођења у решењу конкретних бројева и површина парцела. Из налаза вештака геодетске струке утврђено је да су наведене катастарске парцеле настале аерофотограметријским снимком из 1966. године, који је ступио на снагу 1970. године и то као ДС самовласна заузећа – узурпације. На основу Закона о средствима у својини Републике Србије предметне парцеле су прешле на Републику Србију – Јавно предузеће Србијашуме Београд са уделом 1/1, а раније, под старим бројевима су се водиле као ... .. Из исказа тужиоца и сведока утврђено је да су у посед наведених парцела правни претходници тужиоца – његов деда и отац, ступили још пре Другог светског рата, да је деда одредио за живота да парцеле припадну оцу тужиоца, с обзиром да је деда живео у заједници са оцем тужиоца, те су деда и отац тужиоца користили парцеле док су били живи, а након њих наставио је тужилац да их користи и обрађује, тако што је мањи део парцела где се налази шума користио за сечу дрва, ливаде је обрађивао, а на наким парцелама је засађен воћњак и изграђени су објекти за становање и помоћни објекти. Нико се није противио, нити оспоравао тужиоцу, ни његовим правним претходницима да користе наведене парцеле, чак је и шумар долазио и обележавао дрва у шуми која могу да буду посечена. Нико се није противио

изградњи објеката. Тужилац за наведене објекте плаћа порез. Тужилац је једини наследник иза свога оца. До 2018. године, када је сазнао да се предметне парцеле не воде као његова својина, веровао да је иза оца наследио и спорне парцеле, с обзиром да оне на лицу места чине јединствену целину са катастарским парцелама које јесу обухваћене оставинским решењем иза смрти оца тужиоца и заједно се обрађују.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тужиоцу припада право својине на предметним парцелама по основу одржаја. Налази да је тужилац, као наследник савестан држалац парцела, на којима је вршио несметану фактичку власт, што је туженима било познато и никакве радње нису предузимали ради заштите својинских права.

Другостепени суд такође сматра да је тужилац оправдано веровао у правни основ своје државине, тј. да је оправдано сматрао да су наведене парцеле његове, односно да је исте парцеле наследио. То значи да је био у оправданој заблуди о свом праву на ствар, с обзиром да је то могао да сматра према нормалним, уобичајеним околностима, јер су његови правни претходници били у несметаној државини парцела још од пре Другог светског рата, несметано их обрађивали, на њима саградили стамбени и неколико помоћних објеката и наведене парцеле се налазе у комплексу са парцелама које је тужилац наследио оставинским решењем, а у коме се не наводе конкретно по бројевима и површинама парцеле које је наследио, већ само листови непокретности и укупна површина. До дана подношења тужбе 11.03.2020. године, протекло је 20 година, што је рок потребан за стицање својине одржајем и на ствари у друштвеној односно државној својини, након ступања на снагу измена Закона о основама својинскоправних односа 04.07.1996. године. Ниједан од тужених није доказао несавесност тужиоца и његових претходника.

Изнети закључци судова у примени материјалног права се за сада не могу прихватити за правилне.

Од за сада утврђених чињеница, становиште је Врховног суда да је за одлуку о тужбеном захтеву битна чињеница да су предметне парцеле настале као предмет самовласног заузећа – узурпације, да су у посед парцела правни претходници тужиоца ступили пре Другог светског рада, затим да су се раније парцеле водиле као ... .. и да се на делу парцела налазе шуме, конкретно на три предметне парцеле, број ..., ... и ... . Наиме, то отвара питање услова за стицање права власништва тужиоца на основу узурпације земљишта у друштвеној, сада државној својини. Право власништва на непокретностима у друштвеној својини стицало се на основу узурпације, ако је узурпација извршена пре 06.04.1941. године на државном земљишту, односно пре 19.04.1947. године на земљишту сеоских земљишних заједница. Утврђене чињенице у овом предмету управо указују на стицање по овом основу. Односи настали узурпацијом таквог земљишта расправљани су према одредбама Закона о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини („Службени гласник СРС“ бр. 20/77, 52/87 и „Службени гласник РС“ бр 11/90 и 50/92), према којима су се самовласним заузећем сматрала сви случајеви држања земљишта друштвене својине без правног основа као и случајеви у којима је самовласни држалац држао то земљиште на дан 28.08.1945. године (члан 2. став 1.). Самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини сматрала су се и самовласна заузећа и непризнате

деобе земљишта из Закона о проглашењу општинародном имовином сеоских утрина, пашњака и шума, имовина земљишних, урбанијалних и њима сличних заједница као и крајишких (граничарских) имовних општина („Службени гласник РС“ бр 1/48 и 98/55) (члан 2. став 2.). Самовласна заузећа земљишта у друштвеној својини извршена до 28.08.1945. године признавана су у својину самовласним држаоцима – земљорадницима, уколико тим законом није друкчије одређено (члан 3. став 1.). Међутим, нису се могла признати у својину по основу самовласног заузећа шуме и шумска земљишта која треба пошумити у смислу прописа о шумама и др, али и превелика земљишта (члан 4. став 1.). Изузетно, могла су се признати у својину самовласном заузимачу шуме до 1ha површине која се налазе у непосредној близини окућнице заузимача, а саставни је део шумског комплекса у друштвеној својини, као и шуме или шумска земљишта до 1ha површине које природним, економским или физичким условима не чине целину са другом шумом у друштвеној својини (на шта тужилац указује истицањем да се предметне парцеле налазе у комплексу земљишта заједно са непокретностима које је тужилац наследио), шуме до 3ha површине ако се налазе у близини окућнице самовласног заузимача и ако за његово домаћинство представља основни извор прихода, а не налази се у комплексу шуме која је од знатног економског интереса за заједницу, под прописаним условима. Међутим, самовласни држалац који је на самовласно заузетом земљишту до 26.12.1958. године подигао породичну стамбену зграду, односно објекте за потребе земљорадничког домаћинства, имао је право да користи земљиште под зградом и земљиште које служи за редовну употребу зграде и објекта док на том земљишту постоји зграда – објекат под условом да урбанистичким планом односно другим прописом скупштине општине на том земљишту није искључено постојање такве зграде – објекта (члан 4.). Утврђено је да је од пре другог светског рата на парцелама била једна стамбена зграда која је изгорела, а произлази да су друге зграде касније сазидане. Даном ступања на снагу Закона о престанку важења одређених закона и других прописа („Службени гласник РС“ бр 18/1993) престао је да важи Закон о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини, с тим што ће се поступак по пријави односно захтеву за расправљање имовинских односа који су до дана ступања на снагу тог закона поднети, окончати по одредбама тог прописа.

Одредбе цитираних прописа су од значаја за савесност држалаца предметних непокретности, овде тужиоца и његових претходника. Ревидент је оспорио савесност држалаца предметних непокретности.

Све напред изнето доводи у питање оцену нижестепених судова о савесности тужиоца као држаоца предметних непокретности, али и квалитета државине. Произилази сумња да је тужилац знао да одређене парцеле, шуме, не могу бити предмет стицања права својине осим по правилима и поступку предвиђеном Законом о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини. Такође, ни земљиште које је самовласно заузето изградњом стамбених и других објеката није могло неограничено, мимо цитираних одредаба постати предмет права својине.

Осим изнетог, утврђено је да су парцеле биле предате на коришћење туженом ЈП Србијашуме Београд по основу Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“ бр 53/95), што такође доводи у питање и саму државину, коју

јесте оспорио ревидент, поред савесности тужиоца као евентуалног држаоца свих непокретности које су предмет тужбеног захтева.

Према свему изнетом произлази да у спроведеном поступку нису у потпуности расправљана сва питања од којих зависи могућност стицања права својине одржајем на предметним непокретностима, јер није вођено рачуна о начину на који су тужилац или његови правни претходници стекли државину на непокретностима, да ли је такав начин стицања државине могао водити стицању својине одржајем, или је начин и обим стицања био одређен наведеним посебним законом, у ком случају тужилац није могао стећи својину одржајем.

Из изнетих разлога су нижестепене пресуде укинуте по одредбама члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић